

Jan Antonín Mager

Jeho Milost P. Leopold Anton Wackarž, OCist. a jeho rod

Letošní první číslo Rodopisné revue on line přineslo můj drobný příspěvek o strunkovicém rodáku P. Josefu Vačkářovi. Jak jsem později zjistil, ze stejného rodu Vačkářů pocházel další duchovní, velice významná osobnost 19. století - Jeho Milost P. Leopold Anton Wackarž, OCist. Jeho agnátní rodová historie se odvíjí od nám již známého Vojtěcha, syna Pavla Vačkáře a jeho manželky Marianny. Vojtěch se narodil v Žichovci a byl pokřtěn 22. března 1681.¹ Oženil se 8. listopadu 1711 v Bavorově s Kateřinou Šťástkovou ze Dvorce, podruhé tamtéž 28. října 1720 s Kateřinou Pavlíkovou z Hájku.² V roce 1730 zakoupil ve Strunkovicích nad Blanicí dům, který později obdržel čp. 12.³ Zemřel o 17 let později, byl pohřben 4. října 1747.⁴

Jeho nejstarší syn Václav Vačkář se narodil ještě v Žichovci a byl pokřtěn 2. ledna 1712.⁵ Dne 29. ledna 1747 se v Prachaticích oženil s Kateřinou Hudlivaňkovou, údajně pocházející z Hájku.⁶ V červnu téhož roku tito manželé zakoupili od dědiců po Josefu Lepschim dům na prachatickém Dolním předměstí.⁷ Budova později obdržela popisné číslo 33. Zde se jim narodily děti: Matěj (*1748), Jakub (*1750), Antonín (*1751), Kateřina (*1755) a Marie (*1759).⁸ Václav Vačkář zemřel v Prachaticích 16. srpna 1769, manželka Kateřina jej následovala o pět a půl roku později. Její pohřeb se konal 13. ledna 1775.⁹

Jejich syn Antonín, který byl pokřtěn 31. května 1751, se 8. listopadu 1774 oženil v Prachaticích s Magdalenou, dcerou místního měšťana Johanna Pumerle.¹⁰ Z tohoto manželského svazku se narodily děti: František (*1776), Antonín (*1777), Petr (*1780), Jakub (*1782, † 1782), Vít (*1783), Rosina (*1785, † 1786) a Bernard (*1790).¹¹ Prachatický měšťan Antonín Vačkář s manželkou Magdalenou přesídlil z prachatického předměstí do městského domu tehdejšího čp. 143, kde zemřel 28. srpna 1813.¹² Vdova Magdalena skonala tamtéž 15. července 1822.¹³

Zatím co o národnostní orientaci příslušníků v Prachaticích usdlé rodiny Vačkářů si netroufám spekulovat, u druhorozeného syna Antonína, pokřtěného 11. června 1777 je zřejmé, že se profiloval jako Němec. Byl vyučený švec a 4. listopadu 1800 se v Horní Plané přičlenil k Marii Elisabeth, vdově po ševci Ferdinandu Fürstovi, rozené Lederer.¹⁴ Nevěsta měla z prvního manželství dcerku Katharinu, narozenou v říjnu 1799,¹⁵ ta však 22. listopadu následujícího roku zemřela.¹⁶ Ze druhého Mariina manželství s Antonem Watzkarschem se v Horní Plané narodily děti: Johann (*1802), Laurenz (*1804, † 1804), Wenzl (*1805), Katharina (*1808) a Anton (*1810).¹⁷ Zápis křtu tohoto Antona Watzkarže (tak je jeho příjmení zapsáno v matrice) dne 3. května 1810 je posledním zápisem členů této rodiny v hornoplánských matrikách.

Poté se Watzkaržovi patrně přestěhovali do hornorakouského Haslachu, kde Anton navštěvoval tamní farní školu.¹⁸ Psanou podobu svého příjmení ustálil ve formě Wackarž. Gymnasiální studia absolvoval v Linci, do cisterciáckého řádu, kde přijal řeholní jméno Leopold, vstoupil roku 1833 ve Vyšším Brodu a kněžské svěcení přijal 25. července 1836.¹⁹ Zprvu působil v duchovní správě mimo klášter, v roce 1844 byl povolán zpět a ustanoven kantorem a ředitelem kůru, své spolubratry také vyučoval teologii.

¹ Státní oblastní archiv v Třeboni (dále jen SOA T), sbírka matrik (dále SM),

Fara Bavorov 3 (N 1680-1696 pro celou farnost), s. 8.

² SOA T, SM, Fara Bavorov 8 (OZ 1697-1731 pro celou farnost), s. 83, 133.

³ Jarolím Mařík: Paměti městyse Strunkovic, Strunkovice nad Blanicí 2002, s. 34.

⁴ SOA T, SM, Fara Strunkovice nad Blanicí 1 (NOZ 1744-1796 pro Strunkovice n. Blanicí a Žichovec), fol. 51a.

⁵ SOA T, SM, Fara Bavorov 4 (N 1697-1731 pro celou farnost), s. 214.

⁶ SOA T, SM, Fara Prachatic 13 (O 1742-1828 pro celou farnost, od r. 1785 jen pro PT město a předměstí), s. 28.

⁷ Státní okresní archiv Prachatice, Archiv města Prachatice, Kniha trhová na domy litera J 1727-1866, fol. 1317a.

⁸ SOA T, SM, Fara Prachatice 4 (N 1721-1760 pro celou farnost), s. 557, 591, 616, 707, 789.

⁹ SOA T, SM, Fara Prachatice 17 (Z 1762-1820 pro celou farnost, od roku 1785 jen pro Prachatice město a předměstí), fol 65b, 112b oddílů pro celou farnost.

¹⁰ Jako poznámka č. 6, s. 237.

¹¹ SOA T, SM, Fara Prachatice 5 (N 1761-1799 pro celou farnost, od roku 1785 jen pro Prachatice město a předměstí), s. 276, 299, 343, 370, 382 oddílů pro celou farnost, s. 3 a 30 oddílů pro Prachatice předměstí.

¹² Jako poznámka č. 9, fol. 100 oddílů pro Prachatice město.

¹³ SOA T, SM, Fara Prachatice 18 (Z 1821-1873 pro Prachatice město a předměstí), fol. 3 oddílů pro město.

¹⁴ SOA T, SM, Fara Horní Planá 8 (O 1778-1857 pro celou farnost), s. 40.

¹⁵ SOA T, SM, Fara Horní Planá 4 (N 1778-1857 pro celou farnost), s. 104.

¹⁶ SOA T, SM, Fara Horní Planá 11 (Z 1778-1857 pro celou farnost), s. 69.

¹⁷ Jako poznámka číslo 15, s. 112, 117, 119, 125, 133.

¹⁸ Kohoutí kříž. Heslo Leopold Anton Wackarž.

Autor překladů a českých textů Jan Mareš, elektronická verze Ivo Kareš, Jihočeská vědecká knihovna 2001-2016.

¹⁹ Catalogus universi cleri tum saecularis tum regularis episcopalis dioeceseos Bohemo-Budvicensis, Novaedomi MDCCCL, s. 51.

Dva roky poté se stal sekretářem opata Valentina Schoppera, po jehož smrti r. 1857 byl zvolen 40. opatem cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě. Byl biskupským notářem a konsistoriálním radou. Roku 1859 nechal zrekonstruovat vyšebrodský klášterní kostel a přistavět věž, další přestavby klášterních budov, statků, mysliven a patronátních kostelů a far probíhaly v následujících letech.

Opat Wackarž zaváděl na polním i lesním klášterním majetku moderní hospodářské metody, dbal ale i o duchovní život kláštera. Byl milovníkem umění, podporoval vědeckou a literární činnost svých spolubratří, z nichž mnozí byli profesory českobudějovického gymnázia. Od roku 1865 byl předsedou okresního zastupitelstva, také spolku polního a lesního hospodářství, který založil. Zasloužil se o povýšení Vyššího Brodu na město, k němuž došlo roku 1870. Byl členem okresní školní rady v Kaplici. V roce 1888 byla dokončena jím iniciovaná stavba poutního místa „Maria Rast am Stein“. V rámci cisterciáckého řádu byl od roku 1859 asistentem generálního vikáře rakousko-uherské provincie, od roku 1875 jejím generálním vikářem.

Roku 1891 byl zvolen generálním opatem cisterciáckého řádu. Pro svůj vysoký věk byl papežem Lvem XIII. osvobozen od povinnosti vykonávat tuto funkci ze Říma. Na tuto hodnost rezignoval v roce 1900. Opatu Wackaržovi se dostalo též světských ocenění. Stal se komandérem řádu císaře Františka Josefa, rytířem řádu Železné koruny II. třídy, čestným občanem Vyššího Brodu, Dobré Vody (u Nových Hradů), Horní Plané, Horní Stropnice, Hořic, Omlenic, Přídolí a Rožmberka nad Vltavou.²⁰ Senior duchovenstva českobudějovické diecéze zemřel ve věku 91 let ve vyšebrodském klášteře v čp. 136 dne 13. prosince 1901. Čtyři dny poté jej českobudějovický biskup Dr. Martin Ríha pohřbil do zvláštní hrobky v kapli sv. Anny v klášterním areálu.²¹

Vyšší Brod, klášter, na snímku vpravo je kaple sv. Anny s pohřebištěm mnichů. Foto autor, 9. 10. 2011.

Pohled do klášterní knihovny. Archiv RR.

²⁰ a/ Jako poznámka č. 18;

b/ Leopold Wackarž in Wikipedie (i fotoportrét) na stránkách <https://cs.wikipedia.org/wiki/>

c/ Leopold Wackarž in Katopedia na stránkách <http://www.katopedia.cz/>

d/ Encyklopedie Český Krumlov, osobnosti: Leopold Wackarž (1810-1901) <http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/>

²¹ SOA T, SM, Fara Vyšší Brod 14 (Z 1874-1902 pro celou farnost), fol. 339.

Jeho Milost P. Leopold Anton Wackarž, OCist. - vývod z osmi předků

[~ křest, * narození, † úmrtí, ± pohřeb]

1. P. Leopold Anton Wackarž, OCist., opat vyšebrodského kláštera v letech 1857-1901, generální vikář rakousko-uherské cisterciácké provincie 1875-1891, generální opat cisterciáckého řádu 1891-1900, komandér řádu císaře Františka Josefa, rytíř řádu Železné koruny II. třídy, čestný občan Vyššího Brodu, Dobré Vody, Horní Plané, Horní Stropnice, Hořic, Omlenic, Přídolí a Rožmberka nad Vltavou
*3. 5. 1810 Horní Planá 7 -
Ord. Presb. 25. 7. 1836
† 13. 12. 1901 Vyšší Brod klášter 136
2. Anton Wažkarsch, švec
~ 11. 6. 1777 *Prachatice předměstí 33
oo 4. 11. 1800 Horní Planá
†
3. Maria Elisabeth Ederer
~ 1. 2. 1774 *Horní Planá 7
I.oo 21. 5. 1798 Horní Planá, Ferdinand Fürst
II.oo 4. 11. 1800 Horní Planá
†
4. Anton Wackarž, měšťan v Prachaticích
~ 31. 5. 1751 *Prachatice předměstí
oo 8. 11. 1774 Prachatice
† 28. 8. 1813 Prachatice město 143
5. Magdalena Pumerl -ová
~ 29. 6. 1746 *Prachatice
oo 8. 11. 1774 Prachatice
† 15. 7. 1822 Prachatice město 143
6. Gallus (Lucas) Lederer
domkář v Horní Plané 7, tkadlec
~ 16. 10. 1731 *Horní Planá
oo 21. 9. 1762 Horní Planá
† 22. 1. 1803 Horní Planá 7
7. Maria Franziska Holtzinger
~ 17. 1. 1735 *Horní Planá
oo 21. 9. 1762 Horní Planá
† 8. 1. 1785 Horní Planá 7
8. Václav Vačkář (Wackarž)
měšťan v Prachaticích
~ 2. 1. 1712 *Žichovec
oo 29. 1. 1747 Prachatice
† 16. 8. 1769 Prachatice
9. Kateřina Hudlivaňková,
dcera podruha v Hájku
* cca 1714
oo 29. 1. 1747 Prachatice
± 13. 1. 1775 Prachatice předměstí 33
10. Johann Pumerl, měšťan v Prachaticích
~ 21. 6. 1713 *Staré Prachatice
oo 14. 6. 1739 Prachatice
† 27. 5. 1801 Prachatice předměstí 16
11. Rosina Konzalová,
dcera sedláka z Těšovic
~ 20. 2. 1719 *Těšovice
oo 14. 6. 1739 Prachatice
† 12. 4. 1787 Prachatice předměstí 16
12. Kaspar Lederer
měšťan a senátor v Horní Plané
~ 30. 12. 1704 *Horní Planá
oo 17. 5. 1729 Horní Planá
† 10. 8. 1743 Horní Planá
13. Ursula Stifter, dcera mlynáře v Pihlově
~ 16. 10. 1712 Horní Planá
I.oo 17. 5. 1729 Horní Planá
II.oo 9. 2. 1745 Horní Planá,
Heinrich Peringer
III.oo 27. 9. 1746 Horní Planá,
Andreas Reiniger
± 6. 2. 1751 † Horní Planá
14. Ferdinand Holtzinger
měšťan a senátor v Horní Plané
~ 14. 10. 1709 *Horní Planá
oo 19. 2. 1732 Horní Planá
†
15. Maria Valentin,
dcera mlynáře ve Sklářích
~ 21. 3. 1714 *Další Lhota
oo 19. 2. 1732 Horní Planá
± 31. 5. 1776 † Horní Planá 6

Poznámka: Uvedená domovní čísla byla platná v dobách zápisů.